

Szkoła Podstawowa nr 312 im. Ewy Szelburg-Zarembiny w Warszawie

Program profilaktyczny

Szkoła Bezpiecznego Internetu

Bez Cyberprzemocy i Fonoholizmu

„Nasze szkolniaki – bezpieczne sieciaki”

Program na lata 2015-2018

*„Życie to to, co dzieje się,
gdy nie siedzę przy komputerze...”*

Warszawa, 2015

Cele:

- zwrócenie uwagi na problem cyberprzemocy w społeczności szkolnej;
- poszerzenie wiedzy na temat cyberprzemocy i fonoholizmu;
- uświadomienie skutków nadużywania nowoczesnych środków przekazu - Internetu, telefonów komórkowych;
- wzbogacanie wiedzy na temat prawidłowego i rozsądnego korzystania z Internetu i telefonów komórkowych;
- zwrócenie uwagi na skutki nadmiernego korzystania z komputera, Internetu i telefonu komórkowego dla zdrowia i rozwoju.

Internet i telefon komórkowy to pożyteczne wynalazki, z których korzystają wszyscy – dzieci i dorośli. Internet jest kopalnią wiedzy i informacji, platformą kontaktu z rówieśnikami, miejscem nauki, placem zabaw, sklepem, kuźnią kultury. Należy jednak pamiętać, że wykorzystywany nieostrożnie, może wyrządzić znaczne krzywdy. Nękanie rówieśników on-line, wyciekanie danych osobowych, dostęp do treści nieodpowiednich dla dziecka, instalowanie wirusów to problemy, które mogą nieść poważne konsekwencje.

POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA INTERNETOWEGO

Polityka Bezpieczeństwa Internetowego to działania profilaktyczne podejmowane w szkole, które mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom korzystającym z nowych technologii oraz zapobieganie cyberprzemocy wśród uczniów. Ważne jest, aby uczniowie korzystali z bogactwa Internetu w sposób świadomy, odpowiedzialny i bezpieczny. W szkole instalowane jest wyłącznie legalne oprogramowanie, zainstalowane są programy antywirusowe (arcavir, firewall), używane są programy (windows live) filtrujące szkodliwe treści na wszystkich komputerach, do których dostęp mają uczniowie. Internet to skarbnica wiedzy, narzędzie komunikacji oraz edukacji, rozrywki i zabawy. Pozwala poznawać ludzi z całego świata, a przede wszystkim ułatwia naukę i pracę. Stwarza okazje do ciągłego zdobywania wiedzy i wykształcenia nawyku uczenia się przez całe życie.

W obecnych czasach globalna sieć jest czymś niezwykle potrzebnym, daje wiele nowych możliwości, szans i korzyści. Jednak jej niewłaściwe i nieodpowiedzialne wykorzystanie może nieść ze sobą szereg zagrożeń. Internet jest, jak to określił Stanisław Lem, "wielkim śmietnikiem". Oprócz wielu wartościowych rzeczy, dzieci mogą znaleźć tam także treści (np: pornografia, przemoc, kradzież, wulgarność, nienawiść, hazard, używki), z którymi kontakt jest dla nich niebezpieczny i szkodliwy. Ważną formą przeciwdziałania niebezpieczeństwom i zagrożeniom ze strony Internetu jest posiadanie rzetelnej wiedzy. Istotną rolę w jej przekazywaniu młodemu człowiekowi pełnią rodzice i nauczyciele. Szkoła powinna zatem, we współpracy z rodzicami, przygotować uczniów do bezpiecznego życia w „globalnym społeczeństwie informacji”. W związku z tym dyrekcja i pracownicy placówki podejmują szereg działań skierowanych do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Mają one na celu:

1. Uświadomienie uczniom, rodzicom i nauczycielom negatywnych społecznych, etycznych i prawnych konsekwencji rozwoju technologii informacyjnej.
2. Promocję odpowiedzialnej postawy dorosłych oraz prawa dzieci do bezpiecznego korzystania z Internetu i telefonu komórkowego.
3. Zwrócenie uwagi na kwestie bezpiecznego dostępu do Internetu.
4. Uświadomienie dzieciom, rodzicom i nauczycielom możliwych zastosowań Internetu oraz zagrożeń wynikających z jego użytkowania.
5. Promowanie wiedzy na temat komputerów, Internetu i związanych z nimi zagrożeń.
6. Stosowanie zabezpieczeń i ograniczanie dostępu do niewłaściwych stron internetowych.
7. Nadzorowanie obszarów internetowych, po których porusza się dziecko.
8. Zapoznanie dzieci, rodziców i nauczycieli z zasadami bezpiecznego korzystania z Internetu oraz telefonu komórkowego.
9. Informowanie dzieci, rodziców i nauczycieli o możliwościach wsparcia ze strony organizacji zajmujących się zwalczaniem nielegalnych treści w Internecie.
10. Kształtowanie świadomej i odpowiedzialnej postawy w czasie korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych. Kształtowanie mądrego użytkownika mediów.
11. Motywowanie do dbania o cudze i własne bezpieczeństwo w Internecie.

Działania skierowane do uczniów:

1. Zajęcia warsztatowe, szkolenia, lekcje wychowawcze, pogadanki, filmy na temat właściwego wykorzystywania Internetu.
2. Konkursy plastyczne dotyczące tematyki cyberprzemocy i bezpieczeństwa w Internecie.
3. Organizowanie Dnia Bezpiecznego Internetu.
4. Organizowanie debat i spotkań profilaktycznych ze specjalistami.
5. Wdrażanie projektów edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa w sieci.
6. Zapoznanie z prawnymi konsekwencjami niewłaściwego korzystania z Internetu.
7. Uświadomienie konieczności zgłaszania osobom dorosłym informacji o przejawach przemocy w sieci.

Działania skierowane do rodziców:

1. Organizowanie szkoleń, spotkań informacyjnych dotyczących tematu bezpieczeństwa internetowego.
2. Przekazywanie informacji w gazetce szkolnej, jak również w formie ulotek, plakatów.
3. Zapoznanie ze stronami pomocowymi i promującymi bezpieczeństwo w Internecie.
4. Włączanie rodziców we wszystkie działania profilaktyczne podejmowane przez szkołę.
5. Zapoznanie z procedurami postępowania wobec sprawców stosowania cyberprzemocy.

Działania skierowane do nauczycieli:

1. Zapoznanie z Projektem „Szkoła Bezpiecznego Internetu” oraz Programem Bezpieczeństwa Internetowego. Aktywny udział w projekcie.
2. Szkolenia nauczycieli (udział nauczycieli informatyki w kursach i szkoleniach).
3. Doskonalenie i doształcanie zawodowe dla całego grona pedagogicznego.
4. Zdecydowana i natychmiastowa interwencja w przypadku zauważenia lub zgłoszenia cyberprzemocy.

SZCZEGÓŁOWE DZIAŁANIA

1. Zorganizowanie warsztatów dla rodziców z przedstawicielami Policji. Szkolenie na temat niebezpieczeństwa grożącego nieletnim w Internecie.
2. Przygotowanie gazetek informacyjnych dla rodziców na temat bezpiecznego korzystania z komputera i Internetu przez dzieci.
3. Zorganizowanie DNIA BEZPIECZNEGO INTERNETU.
4. Przygotowanie przez kadrę pedagogiczną spektaklu profilaktycznego – występ z okazji Dnia Dziecka.
5. Pisanie przez uczniów artykułów dotyczących cyberprzemocy – publikacje w gazetkach szkolnych.
6. Dopracowanie szkolnych procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych związanych ze zjawiskiem cyberprzemocy (zespół interwencji kryzysowej).
7. Wprowadzenie zakazu używania telefonów komórkowych, tabletów itp. na terenie szkoły w czasie lekcji i przerw.
8. Założenie szkolnego radiowęzła. Słuchanie podczas przerw muzyki relaksującej.
9. Przeprowadzenie konkursów:
 - konkurs plastyczny: "Fonoholizmu w oczach uczniów" (forma: plakat);
 - konkurs literacki: "Rola telefonu komórkowego w życiu codziennym – ułatwienie czy zagrożenie?"
 - konkurs literacki: "Dzień bez telefonu komórkowego";
 - konkursy na temat bezpieczeństwa w sieci: „Bądź ostrożny - bezpiecznie podróżujemy po Internecie”; konkurs wiedzy (kl. V-VI) i plastyczny (kl. I-IV);
 - konkurs plastyczny „Jasne i ciemne strony Internetu” dla klas IV-VI.
10. Przeprowadzenie pogadarek na temat korzystania z komputera i Internetu oraz telefonu komórkowego, kont na facebook’u, netykiety itp. w ramach godzin z wychowawcą.
11. Przeprowadzenie pogadarek „Bezpieczne ferie w sieci”, „Bezpieczne wakacje w sieci”.
12. W klasach przeprowadzone zostaną przez nauczyciela zajęć komputerowych pogadanki na temat zalet i wad Internetu oraz praw autorskich.
13. Wyświetlenie filmu profilaktycznego, np. "Mobilne zagrożenia". Treści filmu zostaną omówione z uczniami na zajęciach komputerowych.

14. Wykonanie gazetek informacyjnych na temat zagrożeń wynikających z niewłaściwego korzystania z komputera i Internetu.
15. Umieszczenie na szkolnych korytarzach tablic informacyjnych dotyczących kampanii; zamieszczenie informacji na temat zagrożeń wynikających z nadmiernego używania telefonu komórkowego oraz rozsądnego korzystania ze sprzętów elektronicznych; omówienie komórkowego i internetowego savoir vivre, czyli wiedzy na temat dobrych manier związanych z korzystaniem z telefonów komórkowych, komunikatorów, portali społecznościowych itp.
16. Zorganizowanie spotkania szkoleniowego przeprowadzonego przez Zespół d/s Nieletnich i Patologii z Komendy Powiatowej Policji na temat problemów związanych z bezpiecznym Internetem.
17. Przeprowadzenie pogadarek pod tytułem "Uwaga fonoholizm" na temat zagrożeń wynikających z używania urządzeń typu telefon komórkowy, tablet itp.
18. Umieszczenie na stronie internetowej informacji o bezpieczeństwie dzieci i młodzieży w Internecie oraz upowszechnianie wiedzy na temat bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu przede wszystkim wśród najmłodszych internautów.
19. Szkolenia nauczycieli zajęć komputerowych, np. udział w konferencji "Bezpieczeństwo Dzieci i Młodzieży w Internecie".
20. Doposażenie biblioteki szkolnej w nowe pozycje dotyczące cyberprzemocy (materiały multimedialne i programy edukacyjne dla uczniów szkoły dotyczące bezpieczeństwa dzieci w Internecie, problemu przemocy rówieśniczej z użyciem Internetu i telefonu komórkowego).
21. Uczestnictwo przedstawiciela naszej szkoły w Międzynarodowej Konferencji Bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Internecie online. Wykorzystanie cennych informacji z konferencji dla podniesienia bezpieczeństwa w sieci naszych uczniów.
22. Pedagogizacja rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania urządzeń typu: telefon komórkowy, tablet itp.
23. Zapoznanie uczniów z regulaminem pracowni komputerowej oraz przepisami BHP podczas pracy z komputerem.
24. Systematyczne sprawdzanie stanowisk komputerowych i aktualizowanie oprogramowania (między innymi program „Opiekun Ucznia” zabezpieczający przed niebezpiecznymi stronami

internetowymi, programy antywirusowe, programy filtrujące: kontrola rodzicielska, firewall, antyspam).

25. Przygotowanie prezentacji multimedialnych pt: PRAWO AUTORSKIE przez uczniów klas VI; zaprezentowanie prac na forum szkoły.
 26. Uczestnictwo w kursie e-learningowym „Bezpieczna przygoda z Internetem”. Realizacja modułów kursu na stronie www.fdn.pl/kursy.
 27. Przeprowadzenie ankiety dotyczącej korzystania przez dzieci z komputera w celu zaplanowania działań profilaktycznych.
 28. Udział pedagogów szkolnych i nauczycieli zajęć komputerowych w kursach dla profesjonalistów pod tytułem „Dziecko w Sieci” organizowanych przez Fundację Dzieci Niczyje.
 29. Przygotowywanie gazetek profilaktycznych dla rodziców i dla uczniów
 30. Przeprowadzenie przez pedagoga szkolnego zajęć profilaktyczno-edukacyjnych w oddziałach V.
 31. Umieszczenie informacji na temat bezpiecznego korzystania z sieci w miejscach, w których uczniowie mogą korzystać z dostępu do Internetu, tj. pracownia komputerowa, biblioteka i świetlica szkolna.
 32. Umieszczenie wykazu materiałów edukacyjnych (np: filmy, scenariusze lekcji) oraz adresów stron internetowych zajmujących się problemem cyberprzemocy oraz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Internecie w bibliotece szkolnej oraz w pokoju nauczycielskim.
-
1. Przeprowadzenie pogadarek na temat korzystania z komputera i Internetu oraz telefonu komórkowego w świetlicy szkolnej.
 2. Umieszczenie w planie pracy świetlicy tematu: „Intenet jest ok!”.
 3. Opracowanie i przestrzeganie opracowanych procedur korzystania z telefonów komórkowych i sprzętu elektronicznego.

Materiały dostępne w bibliotece dotyczące Internetu i "cyberprzemocy"

PROPOZYCJA:

W bibliotece mogłyby się znaleźć materiały (filmy, scenariusze lekcji, materiały tekstowe) związane z Internetem, cyberprzemocą), które można wykorzystać na lekcjach wychowawczych.

1. Film: Realny i wirtualny czyli o Internecie
2. Film: W co się bawić? – czyli o grach komputerowych.
3. Film: Dobre i złe strony telefonu komórkowego.
4. 3...2...1 Internet – program poświęcony bezpieczeństwu dzieci w Internecie:
 - I. odcinek kreskówki na temat cyberprzemocy pt. "Dobry żart???" (sytuacja przemocy rówieśniczej z użyciem telefonu komórkowego i Internetu)
 - II. odcinek kreskówki na temat kontaktów online pt. "Znajomi nieznajomi" (historia znajomości w Internecie)
 - III. odcinek kreskówki na temat ochrony danych w Internecie pt. "Małe zdjęcie – duży problem" (możliwe konsekwencje zamieszczania w serwisach społecznościowych zbyt wielu informacji na swój temat)
 - IV. odcinek kreskówki na temat poszanowania własności intelektualnej pt. „Moja praca domowa” (bohaterka poszukuje w Internecie materiałów do wypracowania domowego. Trafia na tekst w pełni związany z tematem wypracowania. Zastanawia się, nie skopiować go w całości i oddać jako swoje wypracowanie).
 - V. Odcinek kreskówki na temat uzależnienia od Internetu pt. „Komputeromania”.

-
1. STOP CYBERPRZEMOCY – zajęcia edukacyjne poświęcone problemowi przemocy rówieśniczej z użycie Internetu i telefonów komórkowych.

W toku zajęć dzieci dowiadują się:

- a) jakie są formy cyberprzemocy,

- b) jakie mogą być odczucia oraz konsekwencje przemocy w sieci dla ofiar cyberprzemocy,
- c) jakie są możliwe konsekwencje przemocy w sieci dla sprawców tego typu działań,
- d) jak powinna zachować się ofiara cyberprzemocy i gdzie ma szukać pomocy,
- e) jak powinni zachować się świadkowie cyberprzemocy,
- f) jak się zachować, żeby zmniejszyć ryzyko stania się ofiarą cyberprzemocy.

2. Film „Lekcje przestrogi” – TV story – uzależnienie od komputera

3. Poradnik dla szkół – wersja książkowa – „Jak reagować na cyberprzemoc”

Serwisy internetowe przedstawiające problem cyberprzemocy oraz zagadnienia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Internecie.

www.dzieckowsieci.pl

www.saferinternet.pl

www.sieciaki.pl

www.cyberprzemoc.pl

www.helpline.org.pl

www.dyzurnet.pl

www.cyberbullying.org

www.stopcyberbullying.org

www.netbullies.com

PROCEDURA REAGOWANIA W SYTUACJI CYBERPRZEMOCY

Niezależnie od tego, kto zgłasza przypadek cyberprzemocy, procedura interwencyjna powinna obejmować:

- udzielenie wsparcia ofierze przemocy;
- zabezpieczenie dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia;
- wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy przemocy oraz praca nad zmianą postawy ucznia.

- ustalenie okoliczności zdarzenia

Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych, powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane.

1. Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel niebędący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i wicedyrektora.
2. Pedagog szkolny i wicedyrektor wspólnie z wychowawcą dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie.
4. Nauczyciel zajęć komputerowych bierze udział w procedurze interwencyjnej, szczególnie na etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy cyberprzemocy.

Zabezpieczenie dowodów

1. Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
2. Takie zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny się zapoznać wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor, wicedyrektor i pedagog szkolny, rodzice, a także policja, jeśli doszło do złamania prawa.

Jak można zarejestrować dowody cyberprzemocy?

- Telefon komórkowy. Nie kasuj wiadomości. Zapisuj wszystkie zarówno tekstowe, jak i nagrane na pocztę głosową w pamięci telefonu.
- Komunikatory. Niektóre serwisy pozwalają na zapisywanie rozmów. Możesz również np. skopiować rozmowę, wkleić do dokumentu Word (lub innego edytora tekstu), zapisać i wydrukować.
- Strony serwisów społecznościowych, www Aby zachować kopię materiału, który widzisz na ekranie, wciśnij jednocześnie klawisze Control i Print Screen, a następnie wykonaj operację „Wklej” w dokumencie Word.

- Czat Podobnie jak w przypadku stron www, jeśli chcesz zachować kopię materiału, który widzisz na ekranie, wciśnij klawisze Control i Print Screen, a następnie wykonaj operację „Wklej” w dokumencie Word. Możesz też po prostu wydrukować interesującą cię stronę.
- E-mail. Wydrukuj wiadomość, prześlij ją do nauczyciela lub pedagoga, który zajmuje się ustaleniem okoliczności zajścia. Zachowanie całości wiadomości, a nie tylko samego tekstu jest bardziej pomocne, ponieważ zawiera informacje o jej pochodzeniu.

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny pełniący w szkole rolę koordynatora działań wychowawczych wobec uczniów wymagających szczególnej uwagi powinien podjąć dalsze działania.

1. Rozmowa z uczniem-sprawcą przemocy o jego zachowaniu:

- celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zajścia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej;
- sprawca powinien otrzymać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy; należy omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
- sprawca powinien zostać zobowiązany do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów;
- ważnym elementem rozmowy jest też określenie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy;
- jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich osobno;
- nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.

2. Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka: rodzice sprawcy powinni zostać poinformowani o przebiegu zdarzenia, zapoznani z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka; w miarę możliwości należy starać się pozyskać rodziców do współpracy i ustalić jej zasady; wspólnie z rodzicami opracować projekt kontraktu dla dziecka, by określić zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania przyjętych wymagań.

3. Objęcie sprawcy opieką psychologiczno-pedagogiczną: praca ze sprawcą powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu konsekwencji swojego zachowania, w zmianie postawy i postępowania ucznia, w tym sposobu korzystania z nowych technologii; jeśli szkoła posiada odpowiednie warunki, pomoc psychologiczna może być udzielona sprawcy na terenie szkoły; w uzasadnionym przypadku można w toku interwencji zaproponować uczniowi (za zgodą rodziców) skierowanie do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.

Działania wobec ofiary cyberprzemocy

Rozmowa z uczniem-ofiarą przemocy o zaistniałej sytuacji:

- celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zajścia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej;
- uświadomienie uczniowi jego praw;
- udzielenie wsparcia psychologicznego i emocjonalnego osobie doświadczającej cyberprzemocy;
- nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.

2. Powiadomienie rodziców ofiary cyberprzemocy i omówienie z nimi skutków sytuacji dla dziecka: rodzice powinni zostać poinformowani o przebiegu zdarzenia, zapoznani z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka oraz sprawcy; w miarę możliwości należy starać się pozyskać rodziców do współpracy i ustalić jej zasady; wspólnie z rodzicami opracować plan wsparcia dla dziecka.

3. Objęcie ofiary opieką psychologiczno-pedagogiczną: praca powinna zmierzać w kierunku udzielenia wsparcia, minimalizowania skutków psychicznych doznania cyberprzemocy, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu; jeśli szkoła posiada odpowiednie warunki, pomoc psychologiczna może być udzielona na terenie szkoły; w uzasadnionym przypadku można w toku interwencji zaproponować uczniowi (za zgodą rodziców) skierowanie do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.